

Ровенська А.

Солодуха О.

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

СИСТЕМА ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Глобалізація, посилення міжнародної конкуренції, збільшення дефіциту енергоресурсів, агресивна поведінка транснаціональних компаній, зростання економічно й екологічно не вигідного сировинного експорту з одночасним збільшенням високотехнологічного товарного імпорту призводить до зменшення в Україні співвідношення між власним виробництвом і споживанням, наслідком чого може стати деградація фахового цензу нації та зростання ризику для України недосягнення належного рівня розвитку.

Лише інноваційна діяльність здатна забезпечити економічне зростання і підвищення добробуту населення. Особливу увагу треба надати системі державного регулювання інноваційного процесу в Україні, адже саме вона грає вирішальну роль у розвитку інноваційної діяльності.

Метою даної статті є розкриття основних критичних проблем у системі регулювання інноваційного процесу в Україні, в тому числі з площини нормативно-правових актів, які впливають на окреслені проблеми.

Енергійна, системна та ефективна державна інноваційна політика, яка є механізмом створення, розповсюдження та використання знань, втілених у нових продуктах і технологіях, є підґрунтям істотного прискорення економічного зростання країн та фактично буде реалізовуватись в межах формування та розвитку національної інноваційної системи.

Нормативно-правова база, що регулює питання забезпечення конкурентоспроможності є в цілому сформованою, але її практична дія є недостатньо ефективною. Головною проблемою регулятивного забезпечення інноваційної діяльності була і лишається декларативність нормативно-правових актів. Законодавчі акти, що мають статус чинних, продовжують власне юридичне існування відокремлено від життєвої практики. Практична реалізація положень нормативно-правових актів різними центральними органами виконавчої влади не узгоджується між собою.

Можна виділити наступний перелік проблем, які повинні бути вирішені на рівні державної інноваційної політики:

1. Не налагоджено координацію взаємодії науки з виробництвом.
2. Низькими залишаються обсяги державного замовлення на новітні технології.
3. Венчурне фінансування як надзвичайно важлива для підтримки інноваційного розвитку діяльність не отримала в Україні належного розвитку.
4. Відсутній ефективний механізм координації використання коштів за бюджетними програмами, що поглиблює проблему фінансового забезпечення науково-технічної та інноваційної діяльності.
5. Низьким (менше 10 відсотків) залишається рівень програмно-цільового фінансування наукових досліджень і розробок, спрямованого на отримання кінцевого результату.
6. Низьким є рівень якості матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів і наукових організацій.
7. Скасування податкових і митних пільг для суб'єктів інноваційної діяльності, передбачених Законом України «Про інноваційну діяльність», а також пільг, що надавалися інноваційним проектам відповідно до положень Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків».

Загострення критичних проблем науково-технічного та інноваційного розвитку держави визначає нагальну необхідність впровадження комплексу першочергових заходів, спрямованих на усунення системних недоліків у забезпеченні формування та реалізації раціональної інноваційної системи України.

Розроблений проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи» фіксує платформу, яка забезпечуватиме створення в Україні конкурентоспроможного на світовому ринку товару за рахунок трьох системних нововведень:

1. Ринковий підхід до організації інноваційної діяльності.
2. Вимога термінового переходу в державному управлінні інноваційною сферою від галузевих до функціональних засад, основним механізмом реалізації яких має стати координація дій органів виконавчої влади.
3. Капіталізація інтелектуальної власності як механізму збільшення вартості основних фондів суб'єктів господарювання та стимулювання суспільства до розширеного відтворення інтелектуального капіталу нації.

Розробка таких нормативно-правових документів як Концепція розвитку національної інноваційної системи забезпечує подальший розвиток інноваційної діяльності в Україні та сприятиме покращенню загального добробуту населення України.

Література

1. Законодавство України у сфері інноваційної діяльності: Зб. законодав. актів. / Упоряд. Г.О. Андрощук, М.В. Гаман; Верховна Рада України. Офіц. вид. —К.: Парлам. вид-во, 2010. -336 с.
2. Про інноваційну діяльність [Електронний ресурс]: закон України від 04.07.2002 № 40-ІУ. - Режим доступу до ресурсу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
3. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні [Електронний ресурс]: закон України від 08.09.2011 № 3715-VI. - Режим доступу до ресурсу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
4. Законодавство України у сфері інноваційної діяльності: Зб. законодав. актів. / Упоряд. Г.О. Андрощук, М.В. Гаман; Верховна Рада України. - Офіц. вид. - К.: Парлам. вид-во, 2010. - 336 с.